

Handläggare: Katarina Höök
Telefon: 508 18 138

Kvalitetsredovisning

Strukturella förutsättningar och organisation

Farsta stadsdelsområde ligger i södra Stockholm. Området omfattar Svedmyra, Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Fagersjö, Farsta strand, Farsta, Larsboda och Farstanäset.

Avdelningen förskola och fritid leds av en avdelningschef med en stab som består av en verksamhetscontroller och två köhandläggare. Avdelningen har en stödenhet som omfattar en enhetschef/resurssamordnare, två resurspedagoger och en barn- och ungdomspsykiater. Förskolorna vänder sig till stödenheten för att söka förstärkningsresurser, pedagogisk stödjande insatser eller bistånd av förskole- och ungdomspsykiater. Till verksamheten knyts funktioner från andra avdelningar inom förvaltningen, som PA-konsult, ekonomicontroller och lokalintendent.

Farsta har sex förskoleområden som sinsemellan har helt olika förutsättningar beroende på

- demografi; ett spektrum av boendeområden från äldre villaområden till stora flerfamiljsområden med hyresrätter med stor andel barnfamiljer som bor i andrahand
- mångkultur; andelen barn med annat modersmål än svenska varierar mellan förskoleområdena från 8 till 60 procent
- pedagogisk högskoleutbildning; enheternas andel förskollärare varierar mellan 26 och 47 procent på förskolorna

Farsta har vid sidan om förskoleområdena en förskola med flera olika inriktningar som förskolestöds enhetschef ansvarar för. Öppnade av förskolan Paletten är ett svar på brukares efterfråga. Paletten tar emot en liten barngrupp med barn i extra stora behov av särskilt stöd. Förskolan erbjuder omsorg på obekvämt arbetstid, men beslut om insats förutsätter att behovet har utretts och olika kriterier har uppfyllts. De barn som behöver omsorgsinsatsen hänvisas till dagverksamheten på Paletten som i sin tur till stora delar är en uteverksamhet. Förskolan har även en grupp med små barn.

Förskoleområdena har mellan fem och elva förskolor som har olika förutsättningar. Enheterna har skiftande lokal- och personalmässiga förutsättningar och har kommit olika långt i processen med utvalda utvecklingsområden. I några fall har enheterna haft omfattande renoveringsprojekt som medfört flytt av

barngrupper och extrainsatser av ledningen. Föräldraengagemanget varierar och enheterna har kommit olika långt med att utveckla en gemensam värdegrund och att bygga pedagogiska miljöer som svarar mot det reviderade läroplanen.

De sex förskoleenheterna leds av en förskolechef samt biträdande förskolechefer och en pedagogisk utvecklingsledare på ett område. Efterfrågan på förskoleplatser har under verksamhetsåret varit fortsatt högt och överinskrivningar har varit nödvändigt under en period för att klara garantin under och för evakuering vid ombyggnationer. Under våren öppnades fyra tillfälliga avdelningar för att svara på efterfrågan av förskoleplatser.

Andel förskollärare

Andelen förskollärare är i snitt 37 procent enligt förvaltningens egna beräkningar. Sweco redovisade 34 procent 2014 och det är inte säkert att uppgifterna är helt och håller jämförbara.

Förskolecheferna har målmedvetet fokuserat på att rekrytera förskollärare och har prövat olika modeller för att nå ut. Parallellt med den ständigt pågående rekryteringsprocessen är det många medarbetare som väljer att byta arbetsplats. Förvaltningen har haft avtal med olika rekryteringsbyråer för att förstärka spridningen av information om utlysta pedagogiska tjänster. En broschyr som presenterar avdelningens verksamheter har tagits fram. En film om Farstas förskoleverksamhet har beställts av en intern arbetsverksamhet. Den är tänkt att användas i olika rekryteringssammanhang.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskoleverksamheten utgår från skollagen, Läroplan för förskolan (Lpfö98), FN:s barnkonvention, Stockholms stads förskoleplan och riktlinjer i kommunfullmäktiges budget 2012. Åtagandena är kopplade till läroplanen, Vision 2040 – Ett Stockholm för alla, Stockholms stads mål och Farsta stadsdelsnämnds mål och värderingar. Andra lagar som är av betydelse för verksamheten är socialtjänstlagen, miljö-balken, personuppgiftslagen (PUL) och livsmedelslagen.

Rapporten bygger på enheterna kvalitetsredovisningar, stadens brukarundersökning, tertialrapporter, förvaltningens uppföljning i dialog med förskolechefer, förskolestöd och personalrepresentanter.

Avdelningen förskola och fritids planeringsdagar har en viktig funktion i det övergripande strategiska arbetet med kvalitetsutveckling.

Mål

Normer och värden samt barns inflytande

Nämndmål:

Barn och ungdomar har inflytande i verksamhetens utformning

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är delaktiga.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna prövar och utvärderar olika metoder för att följa upp barns inflytande i verksamheten.	2014-01-01	2015-12-31

Bedömning och analys

Förskoleundersökningen stämmer av om vårdnadshavarna upplever att de deras barn uppmuntras att ta egna initiativ och ansvar. 87 procent av föräldrarna nöjda, en förbättring på två år med fem procentenheter. Stora skillnader råder mellan förskoleområdena, föräldrarnas nöjdhetsgrad skiljer sig från 59 procent på en enhet till 100 procent. En skillnad som kräver fördjupad analys och insatser för att minska skillnaderna och uppnå en likvärdig förskola.

Förskoleverksamheten har de senaste åren haft fokus på det kompetenta barnet. På reflektionstid och på nätverksträffar uppmärksammas på vad barnen väljer för aktiviteter, hur de utförs och hur barnen kan vara med och påverka. Vidare Den pedagogiska dokumentationen ses regelbundet över, har barnen kommit till tals? Har de fått återkoppling på att de har påverkat olika val som görs i verksamheten.

Barnen är delaktiga i planeringen av verksamheten utifrån sin egen förmåga och intresse. Barnens önskemål och idéer fångas upp av förskollärare och barnskötare som skapar förutsättningar för barnen att genomföra sina önskemål. Projekt och fördjupningsarbeten som görs på de olika avdelningarna bottnar ofta i frågor från barnen eller deras specialintressen.

De senaste åren har förskolorna arbetat med att underlätta för barnen att göra egna val utifrån sina intressen och inte efter vad kamraterna vill göra. Barnen delas ofta upp i smågrupper för att underlätta för barnen att göra val. Några förskoleområden har samlingar i form av barnmöten/barnråd där barnen ges möjlighet att ta upp sådant som är viktigt för dem. Farsta har dock en bit kvar och behöver utveckla fler utvärderingsverktyg för att säkerställa barns inflytande.

Nämndmål:

Barn och ungdomar tar eget ansvar och visar hänsyn mot andra

Förväntat resultat

Barn och ungdomar tränas i demokrati.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel enheter vars likabehandlingsplaner är reviderade och godkända	100 %	100 %	100 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Förskolor och fritidsverksamhet ser över verksamheternas arbete med jämställdhet, genus, normkritik och antirasism	2015-01-01	2015-12-31	

Bedömning och analys

Nämndmålet är uppfyllt. Den övergripande likabehandlingsplanen reviderades 2014 och förtydligade vikten av att uppfylla barnkonventionen. Alla förskolor granskar årligen sin verksamhet utifrån likabehandlingsplanen och tar vid behov fram en åtgärdsplan. Under året har alla verksamheter arbeta med att bli mer uppmärksamma på hur barnen bemöts och för att säkra att man arbetar normkritiskt.

Föräldrarna är nöjda med förskolornas arbete för att uppfylla att alla barn har lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion och funktionsnedsättning. Frågan har fått en nöjdhetsandel på 87 procent. Resultatet är detsamma de tre senaste åren. Notera dock att frågeställningen som man mäter nöjdhetsgraden för har utvidgats, från att endast handla om lika möjligheter oavsett kön 2014 till att även inbegripa etnisk tillhörighet, religion och funktionsnedsättning.

Förskolenheternas vårdnadshavares nöjdhetsresultat varierar mellan 65 och 100 procent. En skillnad som kräver fördjupad analys och insatser för att minska skillnaderna och uppnå en likvärdig förskola. Variationsspannet var endast 10 procentenheter 2014 (och frågeområdet smalare). Glädjande är att dock att hälften av förskolorna har nöjdhetsgrad som är 90 procent eller högre.

Utveckling och Lärande

Nämndmål:

Alla barn i Farsta har jämlika uppväxtvillkor

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel förskollärare av antal anställda	36,77 %	34,63 %	39 %	39 %	2015
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	0 %		1 %	fastställs 2015	2015
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	19,05 %		10 %	0 %	2015
  Andel nöjda föräldrar	85 %	82 %	85 %	85 %	2015
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.	16 barn/avd.	16	16	2015
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,85 st	4,48 st	4,9	4,9	2015

Bedömning och analys

Andelen förskollärare har ökat med två procentenheter jämfört med 2014 till knappt 37. Uppgiftslämnarna skiljer sig dock åt, 2014 år uppgifter kommer från Sweco medan förvaltningen svarar för beräkningen av 2015 år års resultat.

Det pågår ett ständigt arbete för att öka andelen förskollärare. Exempel på rekryteringsåtgärder är att två företag har anlitats för att annonsera lediga tjänster på webben. En broschyr som presenterar avdelningens verksamheter har tagits fram. En film om Farstas förskoleverksamhet har beställts av en intern arbetsverksamhet. Den är tänkt att användas i olika rekryteringssammanhang. Rekryteringsnätverket träffas för att diskutera hur Farsta kan rekrytera förskollärare och hur nya förskollärare kan tas emot på ett professionellt sätt, ge

kontinuerlig handledning och samtidigt förmedla Farstas kommunala förskolors gemensamma riktlinjer och vilka stödresurser som finns.

Andel förskolor med en mindre andel förskollärare än 25 procent har minskat stort jämfört med 2014, 16 procentenheter, men omfattar alltjämt var femte förskola. Uppgiftslämnarna skiljer sig dock åt, 2014 år uppgifter kommer från Sweco medan förvaltningen svarar för 2015 år års resultat.

Farsta har inga förskollärare med specifik utbildning i genuspedagogik/normkritik, men det finns flera nyexaminerade förskollärare som i sin utbildning har diskuterat hur man går till väga för att säkra ett normkritiskt pedagogiskt arbete. Genuspedagogik/normkritik har dock varit ett återkommande tema på ledningsgruppens möten under året med både en extern och en intern föreläsare på temat.

Nämndmål:

Barn i förskolan utvecklas och lär under lekfulla former

Förväntat resultat

Föräldrar är nöjda med att deras barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras på förskolan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor som dokumenterar barnens språkdomäner (språkprogrammet).	100 %	100 %	100 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna implementerar IKT i den pedagogiska verksamheten	2014-01-01	2015-12-31	
 Förskolorna utvecklar metoder för att stimulera barns intresse för läsning.	2014-01-01	2015-12-31	
 Samverka med de lokala biblioteken kring läsaktivitet för förskolebarn	2014-01-01	2015-12-31	
 Språkprogrammet revideras med fokus på arbetet med interkulturalitet	2015-01-01	2015-12-31	
 Systematiskt mål- och kvalitetsstyrning med fokus på barns läroprocesser implementeras på förskolorna	2015-01-01	2016-12-31	
 Öppna en förskoleverksamhet med finsktalande personal	2015-01-01	2015-09-02	

Bedömning och analys

Förskolorna arbetar aktivt med stimulerar till lek, lärande och rörelse. Rörelseaktiviteter av olika former sker både inomhus som utomhus för utveckling av barnens motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning. Spontan lek med rörelse uppmuntras. Många förskolor lämnar dagligen sina gårdar för att utforska och upptäcka närmiljön. Förvaltningen ordnar med olika typer av idrottsaktiviteter där barnen får springa lopp eller pröva olika idrottsgrenar. Flera enheter vittnar om barnen generellt är friskare och har mindre frånvaro sedan de har börjat fokusera på att barnen regelbundet ska röra på sig.

Enligt förskolundersökningen är 82 procent av föräldrar nöjda med att förskolans arbete för att uppmuntra barnen till fysiska aktiviteter. En förbättring med tre procentenheter jämfört med 2014 och fem procentenheter jämfört med för två år sedan. Förskoleområdenas resultat varierar dock stort, mellan 61 och 98 procent nöjdhetsgrad. Det är ett förbättringsområde att förskolorna förtydligar informationen till föräldrarna om det kontinuerliga arbetet att uppmuntra alla åldersgrupper att hänge sig åt fysiska aktiviteter.

Nämndmålet rörande språkprogram är uppfyllt. Farsta har ett språkprogram som används av alla enheter, men i olika utsträckning. Förskolorna har i uppdrag att göra en årlig kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Förskollärarnas och barnskötarnas språkkompetens används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering. Avdelningen har ett övergripande språknätverk för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras.

En stor satsning har gjorts de senaste åren för att samtliga permanenta förskolor ska få fiberanslutning och trådlöst nätverk. Den övergripande planen för det strategiska IKT-arbetet har reviderats. Den ska vara ett stöd för förskollärare och barnskötare i arbetet med att utveckla IT-relaterade arbetssätt på förskolan. Målet är att implementera arbetssätt som bidrar till att ge barnen goda erfarenheter av att ta hjälp av IT i sitt kunskapssökande på förskolan. En övergripande IKT-grupp med representanter från förskoleområdena träffas regelbundet och har erfarenhetsutbyte. Förberedande möten om införande av skolplattformens startsida och en första planering av nästa steg, införande av modul för pedagogisk dokumentation och när-/frånvaro, har genomförts under hösten.

Som ett svar på en flerårig efterfrågan från finsktalande familjer i Farsta öppnades i samband med höststarten en finsk förskoleverksamhet i Gubbängen. Den är integrerad i en befintlig förskoleverksamhet. Två finsktalande personal säkerhetsställer att barnen ges möjlighet att prata finska och kan ta del av material på finska. Fyra barn var med från start och till vid årets slut var det sju barn.

Förvaltningen bedriver en mötesplats en lördag en gång i månaden för finska familjer i samverkan med besökande familjer och Finska föreningen.

Under de senaste två åren har förvaltningen haft ett samverkansprojekt kring lässatsning med Farsta, Gubbängen och Sköndals stadsbibliotek. Målet har varit att hitta modeller för hur förskolepersonalen kan stimulera barnens intresse för

läsning och låta dem ta del av god litteratur. Alla förskolor har utsett ett bokombud som på studiecirkel på biblioteket har fördjupat sina kunskaper. Ombuden har sedan haft i uppdrag att förmedla sina nya kunskaper till kollegor och tillsammans med dem se över läsmiljöerna på förskolorna. Lässatsningen har gett resultat som en mer medveten högläsning av böcker för barn, både vid val av titlar och när man läser, samt iordningsställande av läshörnor på förskolorna.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Vårdnadshavarna är nöjda med hur förskolan samverkar med hemmet

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	82,22 %	78,04 %	80 %		2015

Bedömning och analys

Samverkan med hemmet har varit ett utvecklingsområde i flera år som förskoleverksamheten har prövat flera varianter för att nå ut till föräldrar/ vårdnadshavare om hur det pedagogiska arbetet är upplagt och hur föräldrarna kan vara delaktiga och ha möjlighet att påverka. Årets resultat i förskolundersökningen visar på arbetet varit lyckosamt, fler föräldrar är mer nöjda än tidigare. 91procent av de svarande tycker att de blir respektfullt bemötta. 85 procent tycker att de känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter och att de har fått information om förskolans mål och arbetssätt. En förbättring jämfört med 2014 då resultatet var 81procent nöjdhet.

Förskoleområdena har utarbetat och prövar olika sätt att presentera sitt arbete för föräldrar för att kunna fånga intresset hos olika föräldragrupper. Erfarenheten visar att det inte finns någon universallösning. Varje förskola måste pröva sig fram och emellanåt byta ut ett tidigare vinnande koncept för att det inte fungerar med den nya föräldragruppen. Personalen måste bland annat ta hänsyn till förskoleområdets boendestruktur och socioekonomiska förutsättningar.

Föräldrarna får information om vad det innebär att ha barn på förskolan innan inskolningen börjar. Samtliga förskolor arbetar med föräldraaktiv inskolning, vilket ger föräldrarna insyn i och kunskap om verksamheten. Metoden bedöms vara mycket effektiv för att barn och föräldrar snabbt ska bli trygga med

verksamheten och ge förskollärare och barnskötare möjlighet att påvisa vikten av att föräldrarna engagerar sig i verksamheten.

Utvecklingssamtal om barnets utveckling och lärande gör föräldrarna delaktiga. Föräldramöten och skriftlig information ger dem kontinuerlig information om vad som är på gång, vad man för fördjupningstema och utmaningar och hur barnen har varit med och påverkat. Det senaste året har samtliga förskolor arbetat med att vara tydliga med att informera om de arbetar för att uppfylla läroplanens mål och hur det arbetet är kopplat till frågorna i förskoleundersökningen. Det har dock visat sig vara ett fortsatt förbättringsområde. Nöjdhetsgraden på frågan om man som vårdnadshavare tycker att ens barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs är 72 procent, vilket är en procentenhet lägre än 2014. Stadens genomsnitt är 75 procent.

Kvalitetsindikatorn

Farsta gjorde de senaste åren haft fokus på att utveckla det interna uppföljningsarbetet med kvalitetsindikatorn. Det arbetet förefaller ha gett resultat. Samtliga nivåer har ett bättre resultat jämfört med tidigare år. Ett genomsnitt på runt 3,6 på samtliga fem utvärderingsområden. Två områden sticker ut som ett resultat av ett mer framgångsrikt pedagogiskt arbete, pedagogisk miljö och material samt barns språkliga och kommunikativa utveckling.

Utvärderingsresultaten varierar mellan de olika förskolorna. En förskola som har låga genomsnitt har ofta det på samtliga utvärderingsområdena och de olika avdelningarna har gjort samma bedömning. Den slutsatsen gäller generellt även för de förskolor som bedömer att de ligger högre upp på nivåskalan.

Farsta kan konstatera att generellt värderar personalen sitt pedagogiska arbete till en lägre nivå jämfört med föräldrarnas uppfattning. Det finns skäl att förskoleledningarna fortsättningsvis är ännu mer engagerade i medarbetarnas utvärdering av sitt pedagogiska arbete med hjälp av kvalitetsindikatorn.

Pedagogisk miljö och material

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området "Pedagogisk miljö och material" är 3,71 (2014 3,41). Det bedömningsområdet är det som Farstas medarbetare enligt indikatormodellen har kommit längst med. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,50 och 4,22. Skillnaden mellan de olika enheternas nivåbedömning är jämförelsevis stor. Föräldrarnas är till 84 procent nöjda med att "Den pedagogiska miljön uppmuntrar till lek, utveckling och lärande". En förbättring med fyra procentenheter jämfört med 2013. Det råder dock stor skillnad mellan förskoleområdena om föräldrarnas nöjdhetsgrad, från 55 till 99 procent nöjda.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Samtliga medarbetare bedömning av hur väl förskolorna har klarat att uppfylla läroplansmålet "Skapande verksamhet och olika uttrycksformer" har höjts till 3, 65 (2014 3,49). Det råder dock stora skillnader i de olika enheternas bedömning om sitt pedagogiska arbete rörande skapande verksamhet. Föräldrarna ger ett gott betyg till förskolornas arbete med att utveckla barns förmåga att skapa och att uttrycka sig i olika former. 86 procent är nöjda med hur förskolorna uppmuntras till lek genom eget skapande. De råder inte så stor skillnad på föräldrarnas nöjdhet mellan del olika förskoleområdena, spannet är mellan 68 och 100 procent nöjdhet.

Skapande verksamhet är en stor del av verksamheten på förskolorna. Förskolorna har olika projektteman som alltid innefattar skapande verksamhet och barnen får träning i språk, insyn i matematiskt tänkande och naturvetenskapliga och tekniska fenomen in som en del av det skapande arbetet. Förskolepersonalen ger barnen möjlighet att pröva på många olika material att uttrycka sig med och förmedlar olika tekniker. Under året har alla 3-5-åringar gått på två teaterföreställningar. Nytt för i år att även 1- 2åringar har fått ta del av teaterföreställning på sin egen eller en närliggande förskola. Efteråt har barnen på olika sätt fått möjlighet att bearbeta sina intryck med olika skapande utrycksformer.

Under året hare de äldre barnen varit delaktiga i ett projekt "Tillbaka till framtiden 1" i samarbete med Konsthall C i Hökarängen. Femåringarna har tillsammans med två konstnärer skapat ett konstverk per förskola. Arbetsinsatserna avslutades med en gemensam vernissage och titta på de olika barngruppernas installationer.

Förvaltningen har gjort en enkätundersökning riktad till barnen om deras kulturupplevelser och 86 procent var nöjda.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området "Barns språkliga och kommunikativa utveckling" är 3, 72 (2014 3,49). Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,41 och 4,44. Det visar på en ganska stor skillnad i förskoleområdenas avdelningspersonals samlade bedömning i hur långt man har kommit i sitt arbete med att utveckla barnens språk i jämförelse med läroplanens mål. Föräldrarna är dock nöjda med hur barnen uppmuntras att utvecklas språkligt, 84 procent är nöjda vilket är fyra procentenheter bättre än 2013.

Farsta har haft ett stort fokus på att bli än nu bättre på att arbeta med barnens språkutveckling. Att stimulera barnen i deras språkutveckling arbetar förskollärarna och barnskötarna med dagligen. Barngrupper organiseras för att främja att barnen talar, diskuterar, reflekterar och ställer frågor.

Förskolebarnen möts av positiva attityder till sitt språk och sin kultur. Olika modersmål, religioner, namn, seder och bruk ses som en tillgång. Barn med annat modersmål uppmärksammas och i de fall det finns tillgång till tvåspråkiga

pedagoger läser man böcker på deras eget språk. Föräldrars kunskap och erfarenhet om det sociala och kulturella sammanhanget som barnet vuxit upp i tas tillvara. Intern uppföljning visar dock att många barn trots stora insatser har ett stort behov av att utveckla sitt språk.

Farsta har ett språkprogram som har införts i olika grad på enheterna. Förskolorna gör en årlig kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Förskollärarnas och barnskötarnas språkkompetens kartläggs och används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering.

Farsta har ett övergripande språknätverk för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras. Förskolestödets enhetschef leder språknätverket som har i uppdrag att samordna kunskapsutveckling med betoning på flerspråkighet och att införa evidensbaserade arbetssätt. Enskilda förskolor har fått fortbildning på temat språkutveckling och språkstörningar i samband med utredningar kring barn i behov av särskilt stöd.

Barns matematiska utveckling

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass lång de har kommit med området "Barns matematiska utveckling" är 3,51 (2014 3,24). Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,24 och 4,28. Föräldrarna har liknande uppfattning, 78 procent är nöjda med hur barnen uppmuntras att utveckla sitt matematiska tänkande. En ökning med sex procentenheter jämfört med 2013.

Matematik har varit ett prioriterat utvecklingsområde några år och kommer att vara det även fortsättningsvis. Enheterna har sett över förutsättningar att på ett enkelt sätt uppmärksamma vardagsmatematik och att den pedagogiska miljön stödjer det arbetet.

Naturvetenskap och teknik

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området "Naturvetenskap och teknik" är 3,47 (2014 3,34). Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,12 och 4,11. Föräldrarna är desto mer nöjda, sammantaget anser 80 procent av föräldrarna att förskolorna uppmuntrar barnen i att utveckla förståelse för naturvetenskapliga fenomen. Det är en höjning med hela fem procentenheter jämfört med 2013. Här råder dock en stor skillnad mellan föräldrarnas tyckande i de olika områdena, från 58 procent nöjda till 96 procent.

Naturvetenskap och teknik är ett fortsatt utvecklingsområde, men är den del av det dagliga arbetet på samtliga förskolor. Arbeten med naturmaterial, vatten och samt och experimenterande av olika slag som rör naturvetenskapliga fenomen är återkommande och mycket uppskattat av barnen.

Uppföljning av förskolundersökningen

Resultatet av förskolundersökningen 2015 var övervägande positivt eftersom Farsta har ökat sin nöjdhetsgrad för en stor majoritet av frågeställningarna.

När det gäller index per område har Farsta förbättrat sina genomsnittliga resultat inom samtliga områden, Utveckling och lärande, Normer och värden samt barns inflytande, Samverkan med hemmet, Kost, rörelse och hälsa, Nöjdhet, trygghet och rekommendation samt KF-indikator. Stadens genomsnitt är dock högre i samtliga fall.

En slutsats som har dragits både utifrån kryssade svar i förskolundersökning och de öppna svaren är att en del vårdnadshavare har missuppfattat vad förskolorna serverar för mat och har i många fall orimliga förväntningar på förskolorna möjligheter att göra utflykter och muséumbesök. En annan röd tråd är kommentarer om bristande genustänk på förskolorna.

Avdelningsgemensamma insatser

Övergripande kompetensutveckling under 2015

- Förskollärarytbildning, 14 barnskötare
- Barnskötarutbildning, tre personal
- Barnskötarutbildning plus praktik på förskola för 21 undersköterskor
- Handledarutbildning systematiskt kvalitetsarbete, 40 personer.
- Analys & resultat av brukarundersökningen (förskolechefer, biträdande och pedagogiska utvecklingsledare)
- Utbildning IKT- nätverket, 19 personer våren 2015 och en ny grupp om 18 personer hösten 2015
- Livsmedelshygien, 50 personer
- Klimatsmart mat, 60 personer
- Jobba smartare, IT-verktyg för förskolledning och administratörer i regi
- Rektorsprogrammet, en förskolechef

Stärka förskolledningen

Farsta har som ambition att samtliga enhetschefer ska ha rektorsutbildning. En är utbildad och under 2015 har ytterligare en börjat sin utbildning. 2016 finns det planer på att anmäla ytterligare tre förskolechefer till utbildningen.

Öka andelen förskollärare

Avdelningen har i flera år arbetat på flera fronter för att öka andelen förskollärare. I praktiken är det så att det är tre av sex förskoleområden som har svårare att

rekrytera. Olika modeller har prövats för att nå ut. Medel avsatts för att köpa in marknadsföring av Farstas förskolor i olika tidskrifter och hemsidor. Avdelningen har tagit fram informationsbroschyrer för de olika förskoleområdena och för verksamheten som helhet. En film om Farstas förskoleverksamhet har beställts av en intern arbetsverksamhet. Den är tänkt att användas i olika rekryterings-sammanhang. Studenter som gör sin praktik på förskolor under sin utbildning till förskollärare är en viktig målgrupp i det långsiktiga rekryteringsarbetet.

Erfarna, ambitiösa medarbetare uppmanas att anmäla sig till erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare. Fjorton medarbetare har under året på arbetstid en dag i veckan studerat till förskollärare.

Systematiskt kvalitetsarbete

Avdelningen har under året fortsatt med projekt systematiskt kvalitetsarbete med fokus på barn läroprocesser. Samtliga förskolor har en medarbetare som utbildar sig det andra året till samtalsledare. Parallellt med samtalsledarnas utbildning arbetar de praktiskt som samtalsledare tillsammans med avdelningspersonal, från andra förskolenheter än sina egna, i deras uppföljning och utvärdering av sitt pedagogiska arbete.

IKT-satsning

IKT-nätverket plus ytterligare medarbetare (totalt 19) har avslutade en studiecirkel på Mediateket för att fördjupa sina IT-kunskaper kopplat till IT-pedagogiska verktyg. Under hösten 2015 har en andra studiecirkel startats.

Innehåll i kurs:

- Språkutveckling
- Skriv och läs
- Gestalta och berätta
- Metod för analys av appar

Förskolestöd

Stabsfunktionen förskolestöd har under 2015 omfattat två resurssamordnare, resurspedagog och barn- och ungdomspsykolog. Riktlinjer för fördelning av medel till förskolor med barn i behov av särskilt stöd (BIBASS) har setts över. Regelbundna barnkonferenser har genomförts, utvärderats och utvecklats. Enhetschefen träffar BIBASS-ansvariga för att tillsammans utvärdera tidigare beslut om insatser, om behoven har förändrats och diskutera alternativ.

För att stärka resurserna och kunskapen kring arbetet med barn i behov av särskilt stöd har enheten etablerat samverkan med landstingets Autismcenter, Habiliteringscenter Söderstaden och ADHD-center. Enhetschefen är delaktig i BUS-gruppen. I BUS – Barns utveckling i samarbete – finns representanter för habilitering, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), skolor och socialtjänsten.

Förskolestöd erbjuder interna utbildningar utifrån behov och efterfråga från chefer och förskolepersonal. Under året har följande föreläsningar genomförts;

- Små barns utveckling
- Sinnenas påverkan på vardagen
- Hörsel, språk- och kommunikation
- Att möta små barns föräldrar – ABC- föräldrautbildning

Enheten har en fortsatt ökad efterfrågan på stödinsatser. Antalet barn i behov av särskilt stöd har ökat överlag, vilket föranlett fler beslut om resursinsatser för enskilda barn och metodstöd till arbetsgrupper. En delförklaring är att förutsättningarna att göra neuropsykiatriska utredningar på barn har ökat.

Förskolestöds samtliga funktioner har fått mycket goda omdömen av förskolepersonal som har beställt hjälp.

Pedagogiska nätverk

Alla förskoleområden har pedagogiska nätverk och personalen ingår i olika konstellationer med olika fördjupningsteman. Nätverken är ofta indelade efter den åldersgrupp personalen arbetar med. De kan också vara tematiska med övergripande ämnen som föräldrasamverkan och genus. Nätverksgrupperna träffas regelbundet och utbyter erfarenheter mellan olika förskolor och driver gemensamt utvecklingsarbetet. Nätverken har två syften – att öka personalens delaktighet och inflytande i verksamheten och att stimulera den pedagogiska utvecklingen. Båda syftena gynnar barnen.

Avdelningen har åtta övergripande nätverk

- Språk
- IKT
- BIBASS
- Mentor/VFU/rekrytering
- Kulturombud
- Pedagogisk utvecklingsgrupp
- BRÅ ungdom
- Arkivredogörare

med representanter från alla förskoleområdena för erfarenhetsutbyte, översyn av rutiner och gemensamt utvecklingsarbete. Nätverken träffas regelbundet

Vad gör vi med resultaten?

Under året har förskolorna ledningsgrupp vid två tillfällen haft uppföljning av uppföljningsmodellen "Vad gör vi med resultaten?" Arbetsmetoden går ut på att kartlägga vilka förbättringsområden som sticker ut i en brukarundersökning på en avdelning, en förskola eller ett förskoleområde. Nästa steg handlar om att besluta om vilka områden som ska prioriteras, vad man ska sätta in för åtgärder, vem som är ansvarig och när insatsen ska följas upp. Uppföljning av förskoleundersökningens resultat visar på att återkommande fokus på vad vårdnadshavarna är mindre nöjda med och insatta åtgärder har varit lyckosamma..

Tema pedagogiska forum 2015

Avdelningens samtliga förskolechefer, biträdande förskolechefer och pedagogiska utvecklingsledare träffas regelbundet och fördjupar sig i olika frågeställningar.

Under 2015 har följande områden varit aktuella

- Normkritisk
- Kemikaliefria förskolor
- Skollagen
- Resultat och analys, modell för uppföljning av brukarundersökningen
- Jobba smartare

Övergripande utvecklingsområden

Fortsatt arbete med redan igångsatta projekt

- Förskolechefernas pedagogiska ledarskap ska tydliggöras
- Systematiskt kvalitetsarbete med fokus på förskolornas likvärdighet
- Läsatsning i samverkan med de lokala biblioteken

Under 2016 kommer några utvalda områden att vara i extra fokus

- Fortsatt implementering av systematiskt kvalitetssystem i syfte att säkra att varje enskilt barn ges de bästa förutsättningar att utveckla förmågor och få kunskap.
- Ta fram gemensamma arbetssätt för att säkra en enhetlig och adekvat pedagogisk dokumentation och former för kommunikation med föräldrar i samband med att skolplattformen införs.
- Säkerhetsställa att alla barn i behov får det stöd som behövs och erbjuda riktade utbildningar för att stärka personal.
- Fördjupa samverkan med socialtjänsten som möter samma familjer som förskoleverksamheten
- Hållbar livsmiljö, målet är en kemikaliefri och klimatsmart förskola.
- Samverkan med hemmet. Öka andelen föräldrar som är nöjda med förskoleverksamhet och möjligheterna till delaktighet.

Förslag till utbildningsförvaltningen/ stadsledningskontoret

Avsätt resurser för ett att möjliggöra en utökning av stadens

- språkforskningsinstitut för spridning av aktuell forskning inom förskoleområdet och erbjuda en breddutbildning i språkutvecklande arbetsätt både för barnskötare och förskollärare
- erfarenhetsbaserade barnskötarutbildning att bli barnskötare

Se över för utsättningar för att stadsdelförvaltningar gemensamt hittar en modell för att fullfölja uppdragen att

- fastställa vilken utbildning/erfarenhet som krävs för att godkännas som genuskunskap. Ta fram en modell för kunskapsförmedling om genus till personal och införande av nya arbetsmetoder i verksamheterna som säkrar genustänk
- att all personal ha kunskap om hur man bemöter och stödjer barn med olika funktionsavvikelser. Önskemål om
 - framtagande av gemensamma rutiner för handläggning av Barn i behov av särskilt stöd
 - ett övergripande utbildningspaket riktat till förskolepersonal med konkreta exempel på hur man arbetar med barn i behov av särskilt stöd
- arbeta för att utbildningsanordnarna utökar platserna på förskol-
lärautbildningarna.